

NURANƏ RAFAILQIZI

SƏNDƏN SONRA BAHAR GƏLMİR, XƏZANDIR...

(lirik poema)

Atama
Dağlar, Atam əmanəti!

Ulu dağlar, zirvənzədə candan ötə canım yatır,
İlk ünvanım, son mənzilim, adım yatır, sanım yatır,
Özün oda-közə vurub, yorulub yatanım yatır.
Bu divanə, dəli könlün tükənməyən hekayəti
Dağlar, Atam əmanəti!

Yanan qəlbi yoluma çıraq olub,
Qızındığım od olub, ocaq olub.
Dərdi-səri sinəsində dağ olub
Güllüşüylə başımızı qatanım,
Di rahat yat, dağ başında yatanım!

Gecə-gündüz yorulmadı gah o xəstə, gah bu xəstə,
Ömür sürdü səksəkədə, qulaqları daim səsdə.
Anaların əvəzindən bir layla çal, sən ahəstə,
Ürəyinə yığıb getdi neçə körpə şikayəti,
Dağlar, Atam əmanəti!

Qorxmaz idi əziyyətdən, zülumdən,
Bir qarışqa inciməzdi əlindən.
Neçə-neçə can qurtarıb ölümdən,
Əzrayıla canın ucuz satanım
Di rahat yat, dağ başında yatanım!

Heç cürə yer tapmayıram, öz evimdə-çşiyimdə,
Qınanmasam gəlib durram, bir ömürlük keşiyində!
İndi necə rahat yatıb uşaq kimi beşiyində,
Dar qəbrinə sığışdırıb, dünya boyda məhəbbəti.
Dağlar, Atam əmanəti!

Ata, heçdir gözlərimdə dövlət-mal,
Qohum-qonşu, oğul-uşaq, el-mahal.
Ya mən gəlim, ya sən qayıt evdə qal!
Dar günümdə əllərimdən tutanım,
Di rahat yat, dağ başında yatanım!

Atam haqqında elegiya

Yağış yağır ağır-ağır,
İçimdən bir həsrət baxır
Pəncərəmdən axan damlalara...
Payızda köç edən quşlar kimi,
Fikrim məni aparır hardan-hara.
Qarşımda kağız, əlimdə qələm
bunu yazan mənəm,
ya da ruhuma işləyən
"Ata" adındakı nisgil...
Gün bitir, gecə düşür,
həftələr ay olur, aylar da olur il.
Həyat davam edir beləcə,
Bir gün gələcəyəm yanına,
bilmirəm nə vaxt, necə...

Bir gün gələcəyəm yanına,
atıb hər şeyi bir yana,
gələcəm sənə dünyana...
Yenə oxşayarsan telimi,
yenə tutarsan əlimi...
Bilərəm arxamdasan dağ kimi!
Əşyalarla dolu o otaq kimi
adın yandırır, odun yandırır
Gülüşün yandırır,
güldükcə qıyılan gözlərin
getmir gözlərimin önündən.
Həvəsim yox yaşamağa,
Ata, sənə ömrünün son,
ölümünün ilk günündən...

Səndən sonra

Qələm yazır, nə yazırsa qəm çıxır,
Zil alıram, səsim yenə bəm çıxır.
Ruzim, bərim-bərəkətim kəm çıxır,
Səndən sonra...

Güvəndiyim dağlar dəreə olubdu,
Axar çaylar quru bərə olubdu.
Tək sırdaşım daş pəncərə olubdu,
Səndən sonra...

Boğuluram, küləklərin hayı yox,
Daha ömrün baharı yox, yayı yox.
Bayramlarda nəvələrin payı yox,
Səndən sonra...

Bir sığalın həsrətində tellərim,
Məzarını sığallayır əllərim.
Zəhər olub günüm, ayım, illərim
Səndən sonra...

Getdiyin yol bir qaranlıq küçədi,
Gündüzlərim gecə kimi gecədi.
Bilirsənmi, Ata, qızın necədi?
Səndən sonra...

Durulmuram, gündən-günə durğunam,
Qürub çöküb saralıram, solğunam.
Yüz yaşında qoca kimi yorğunam.
Səndən sonra...

Ruhum xəstə cismimdə can ağrıyır,
Damarımda dolanan qan ağrıyır.
Sağalmayıp yaram yaman ağrıyır,
Səndən sonra...

Üzüm gülür, açılmayıp ürəyim,
Yoğururam, hey küt gedir çörəyim.
Çözəmmirəm bu Fələyin kələyin,
Səndən sonra...

Bu ayrılıq, hicran, Ata, bitmədi,
Əzrayıla xəbər saldım yetmədi!
Nə sən gəldin, nə də qızın getmədi.
Səndən sonra...

Öz evində qal, Ata!

Yıxılarda qollarımdan tutanım,
Qoymaz idin bir kimsədən utanım!
İndi bizdən, ey xəbərsiz yatanım,
Tək sən idin mənə arxa-dal, Ata!
Gedək daha öz evində qal, Ata!

Qızmar yayda kölgə salan söyüddün,
Od-ocaqdın, nəsihətdin, öyüddün.
Gözün toxdu, bizi də tox böyütdün
Gözümüzdə yoxdu dövlət-var, Ata!
Bircə sən gəl, öz evində qal, Ata!

Dağ qürurlum, qeyrətinə qurbanam!
Şərəfinə-söhərinə qurbanam!
Qazandığın hörmətinə qurbanam!
Bəzəyimdi indi qara şal, Ata!
Gedək mənle öz evində qal, Ata!

Dağdan düzə, düzdən dağa gəzərdik,
Bənövşəni kol dibindən üzərdik.
Mahnımızı çaldırdın, süzərdik,
Qalx ayağa havamızı çal, Ata!
Bir yol gedək öz evində qal, Ata!

Çıxıb getdin birdənbiyə, zamansız,
Səni bizdən aldı ölüm amansız.
Bağın-bağcan səliqəsiz, sahmansız,
Çiçəklərin solğun, meyvən kal, Ata!
Qalxaq gedək öz evində qal, Ata!

Novruz gəlir, qış ötüşür yaz qalıb,
Ocaq başı, söhbət qalıb, saz qalıb.
Gəl boyaq al, yumurtalar az qalıb.
Qapı busaq, yaxşı çıxsın fəal, Ata!
Gedək evə, öz evində qal, Ata!

Çuval-papaq bir-birinə qarışsın,
Nəvələrin çil xoruzu vuruşsun.
Cıdır boyu bəy oğlanlar yarışsın,
Atlar vurub ayağına nal, Ata!
Gəl bayrama öz evində qal, Ata!

Mətbəxində anamızı yormuşuq,
Çay-çörəkden təmiz süfrə qurmuşuq.
Boynubükük qəbrin üstə durmuşuq,
Dur qolunu bir boynuma sal, Ata!
Çıxaq gedək, öz evində qal, Ata!

Əvvəlimiz bitən sondan yaxşıdı,
İndi mənə kəfən dondan yaxşıdı.
İnsan da var, köpek ondan yaxşıdı
Qalx at, hürən ağzılara yal, Ata!
Duraq gedək, öz evində qal, Ata!

Bacardığca sən hamıya yaradın,
Yarım qaldı arzularım, muradım.
İki oğlun fərəhin, qol-quradın,
İki qızı ürəyində xal, Ata!
Oyan gedək öz evində qal, Ata!

Evimizin dirəyisən, damısan,
Ağzımızın ləzzətiyə, tamısan.
Dünya boşdu - sən hər şeydən, hamısan!
Şirin Ata, şəkər Ata, bal Ata!
Nolar, gedək öz evində qal, Ata!

Odlanıram, alışıram, tüstüm yox,
Məzarını isitməyə istim yox.
Ata sənəz bu dünyaya küsdüm, yox!
Dur əlinlə ya canımı al, Ata!
Ya da gedək öz evində qal, Ata!

Süleyman tək dünya görmüş, şüurlu.
Məhəmmədtək dönməz, mətin, qürurlu.
Tanrı verdi sənə o üzü nurlu,
Dağdan uca, ey Rüstəmi Zal Ata!
Di, qalx gedək öz evində qal, Ata!

Sağikən ölüyəm!

Ev-eşiyin hayı-küyü, yayı-yazı deyiləm,
Ərköyünü, ədalısı, nazi-duzu deyiləm,
Bu dünyada bir Atanın daha qızı deyiləm,
Öz əlinlə söndürdüyün ocağının küliyəm,
Kim deyir ki, Ata, sənəz yaşadım?!
Yaşamadım, mən sağikən ölüyəm!

Çağırıram, can söyləyib, deyən olmur çağırma,
Ey təbibim, dəva yoxdu bundan sonra ağrıma.
Ata! - deyib qapqara bir daş basıram bağrıma.
Nə deyirlər, qoy desinlər! Divanəyəm, dəliyəm!
Kim deyir ki, Ata sənəz yaşadım?!
Yaşamadım, mən sağikən ölüyəm!

O gecədən dolanmayır, damarımda qanımda,
Mən gedirəm, canım qalır məzarının yanında.
Bir kimsəsiz qəribanam elimdə, mahalımda,
Dostlarıma göz dağıyam, düşməne gülməliyəm!
Kim deyir ki, Ata, sənəz yaşadım?!
Yaşamadım, mən sağikən ölüyəm!

Nə yatmısan dağ başında, mənəm yuxum qaçaqdı,
Gül-çiçəyi çox seviridin burda qucaq-qucaqdı.
Ata! - deyib dolanıram dərələri haçaqdı,
Bir yol gəlir sənə sarı, yanına gəlməliyəm!
Kim deyir ki, Ata, sənəz yaşadım?!
Yaşamadım, mən sağikən ölüyəm!

Ulu Tanrım, Atam sənə əmanət!

Bir pay verdim, bu dünyada o ən şirin payımdı,
Sevinəndə-təbəssümüm, ağlayanda-hayımdı,
Sərt qışımıd, payızımıd, baharımdı, yayımıd.
Tələsirdin, əllərimdən aldın onu nəhayət!
Ulu Tanrım, Atam sənə əmanət!..

O sinəsi paramparça, ürəyində xalı var,
Bitdi dedik, dərdimizin gör nə boyda dalı var...
Anam açıb ağ örpəyin indi qara şalı var!
Doğulandan alnımıza yazılıbmış bu qismət.
Ulu Tanrım, Atam sənə əmanət!..

Kölgən idi bu dünyada, sığınmışdıq adına,
Əzrayılın axı haradan gəlib düşdü yadına?!
Heç mərhəmət eləmədin, üç kimsəsiz qadına!
De nə idi, bu dərddə boyda etdiyimiz qəbahət?!
Ulu Tanrım, Atam sənə əmanət!..

O sökülən dan yeri ydi, bir qərüb axşam oldu,
Yolumuza işıq saçan, yanib sönen şam oldu.
Balalarım! - deyib getdi, taleyi nakam oldu,
Kimisinə acizlikdi, kimisinə cəsarət!
Ulu Tanrım, Atam sənə əmanət!..

Bas köksünə, bir sıgal çək o balalı başına,
Ata deyib, sarılıram, indi mən başdaşına.
On iki gün qalmış idi altmış altı yaşına.
Bitirməyə vermədin ki heç möhlət.
Ulu Tanrım, Atam sənə əmanət!..

Qurban olum əllərinə! O əl nələr yapardı,
İstəsəydi, hər bir şeyə çıxış yolu tapardı.
İstəmədi, öz xoşuylə sənə pənah apardı...
Heç dilindən düşməz idi Allah, Əli, Məhəmməd!
Ulu Tanrım, Atam sənə əmanət!..

O ağzı dualıydı, o ürəyi imanlı,
Bir körpəyə qurban getdi, getdi başıdumanlı.
Ağ xalati kəfən oldu əynində canlı-canlı,
Günahına-savabına özün eylə mərhəmət!
Ulu Tanrım, Atam sənə əmanət!

Gedib

Kim deyir, ömrümdən bir insan gedib?!
Ayrılib canımdan sanki, can gedib!
Tək Atam deyil ki, dostum-sirdaşım,
Qoşulub onunla tüm cahan gedib!

O, arxam-dayağım, düşməni çəpərim.
Onsuz yaşamağa yoxdu təhərim!
Ayaqda- taqətim, bəldə-təpərim,
Çəkilib dizimdən hey-aman gedib!

Xoş sıgal, şirin söz, bir isti qucaq.
Ürəyi- alışıb-yanan od-ocaq.
Gözümə işıqdı, evimə-çıraq,
Günəş qürub edib, sanki dan gedib!

Süfrəsi-ruzili, bağçası-barlı,
Əyilməz qamətli, enməz vüqarlı.
Bir uca dağ idi zirvəsi qarlı,
Çəkilib başımdan sis-duman gedib!

Həsəti bağrıma didib qanadan,
Yaman uzaq düşdüm toydan-xınadan.
Hər gələn, bir yolla gedir dünyadan.
Gedib, əllərimdən o yaman gedib!

Özüm gələcəyəm yanına bir gün!

Bu yol ki var, dostum, gedər-gəlməzdi,
Gözüm yaşlı, üzüm daha gülməzdi.
Ata, gəlmə dünya qədərbilməzdi,
Özüm gələcəyəm yanına bir gün!

Ölənədək çəkəcəm bu əzabı,
Heç vecimə deyil günah-savabı.
Almaq üçün vermədiyən cavabı,
Özüm gələcəyəm yanına bir gün!

Yolun düşsə gəlmə, fani dünyadı,
Sevinci yox, qəm-əyani dünyadı,
Əli qana batıb canı dünyadı.
Özüm gələcəyəm yanına bir gün!

Sən gedəndən hey basıram səbrimi,
Bitirməkçün hesabımı-cəbrimi.
Qoy, yanına qazım sonra qəbrimi,
Özüm gələcəyəm yanına bir gün!

Nəvələrin salım səfə-səhmana,
Duymasınlar ehtiyac ona-buna.
Oğul-uşaq bir yana, sən bir yana,
Özüm gələcəyəm yanına bir gün!

Toy-düyündə, çal-çağırdə qohum-yad,
Ata, sənəz davam eyləyir həyat...
Yolun düşsə, gəlmə daha rahat yat,
Özüm gələcəyəm yanına bir gün!

Haqq-nahaqqı ələmişəm, süzmüşəm,
Yorulmuşam, tükənmişəm, bezmüşəm.
Bu dünyadan mən əlimi üzmüşəm,
Özüm gələcəyəm yanına bir gün!

Xəyanətədi, iftiradı, yalandı,
Gülə-gülə üzə, yola salındı.
Biz gedərik, qoca dünya qalandı,
Özüm gələcəyəm yanına bir gün!

Nə baş bizim, nə ürək, nə əl-ayaq,
Ölüm haqdı hamı bir gün dadacaq,
Əcəl harda, nə zaman haqlayacaq,
Özüm gələcəyəm yanına bir gün!

Varım-yoxum qara torpaqda yatdı,
Hamı dedi: - Barış, neynək həyatdı!
Ata, sanma qızın burda rahatdı!
Özüm gələcəyəm yanına bir gün!

Toplanıbdı boğazımda qəhərim,
Cəhənnəmdi, günüm-gecəm, səhərim.
Əzaryıla çatan kimi xəbərim,
Özüm gələcəyəm yanına bir gün!

Yaşaya bilməzsən bildiyin kimi,
Silmə, göz yaşını sildiğin kimi,
Gəlmə, gedəcəksən gəldiyin kimi!
Özüm gələcəyəm yanına bir gün!

Ata, səndin tək ümüdüm, həyanım,
Gündə yüz yol başdaşına dolanıram!
İnşaallah, uzun olmaz hicranım,
Özüm gələcəyəm yanına bir gün!

Atalar ölmür!

Bizdən çox yaşayır daş da, dəmir də
Tapa bilməsən də dözümlü, səbirdə,
Rahət evin qoyub soyuq qəbirdə
Torpağa üz tutub yataqlar, ölmür!
Dostlar, bu dünyada Atalar ölmür!

Daha eşitməsən şirin dilini,
Bir də oxşamasa əli telini,
Övladın əlindən üzüb əlini,
Ölümün əlindən tutalar, ölmür!
Dostlar, bu dünyada Atalar ölmür!

Özgənin arxından dolanıb suyu,
Ayağı altında qazıblar quyu.
Kişi tək yaşayır həyatı boyu
Ömrünün sonuna çataqlar, ölmür!
Dostlar, bu dünyada Atalar ölmür!

Daim üstümüzə gəzər nəfəsi,
Dönər qulağımda mehriban səsi,
Heç kim əvəz etməz o ülvi kəsi
Dünyanı bir yerə qataqlar, ölmür!
Dostlar, bu dünyada Atalar ölmür!

Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Tikələndim tikə-tikə,
Dərdim var özümdən yekə.
Mən bu yükü çəkə-çəkə,
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Sığınmışdım qucağına,
Gəlməsən heç acığına,
Baxıb sönmüş ocağına,
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Ey yazılmış qara yazım,
Çəkilməmiş qalib nazım.
Kədər simim, qəm avazım,
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

İstəmirəm don geyinim,
Kəfənə dönsün əyinin!
Kimdən fəxr edim, öyünüm?!

Məşəl idin, ağıldın sən,
Bir pis bitən nağıldın sən.
Tufağımdın dağıldın sən,
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

O günlərim şirin yuxu,
Tamaşaya durub çoxu,
Bu nağılı başdan oxu,
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Külək ilə sovruluram,
Günəş ilə qovruluram,
Yavaş-yavaş heç oluram,
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Düşməniyəm gecələrin,
Bu qaranlıq küçələrin.
Hər yanda görünür yerin,
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Saf ruhumdun bədəndə sən,
Gələn də sən, gedən də sən.
Bizi ilk tərək edən də sən,
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Savab əkdin, günah dərdin,
Yoluna çıxdın namərdin.
Mənə həyatı sən verdin,
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Alovlanıb köz oluram,
Əyilirəm, düz oluram.
Ağızlarda söz oluram,
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Bir dağ idik, dumanı sən,
Sol yanı sən, sağ yanı sən.
Hamımızın həyanı sən,
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Ey gedib-gələn nəfəsim,
Yazıb yaratmaq həvəsim.
Yaradana çatsın səsim,
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Süfrəmdəki çörəyimdin,
Sinəmdəki ürəyimdin,
Lazımındın, görəyimdin
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Bülbüldüm bayquşam daha,
Qar-boranlı qışam daha.
Ata, qocalmışam daha
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

İlham mənə qəbir qazır,
Vərəq hazır, kağız hazır.
Qələm ancaq bir söz yazır:
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Göydən düşdü başıma daş,
Həm Atamdın, həm də qardaş.
Yaşadıqca yavaş-yavaş,
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Görən gözümlün nuruydun,
Könlümlün şah qüruruydun,
Sudan təmiz, saf, duruydun,
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Qapanmayır könül yaram,
Ömür mənə olsun haram!
Sən yoxsan, mən isə varam
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Yazıram, yazıram bitmir,
Qafiyələr sona yetmir!
Gözüm gözlərindən getmir
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Sinəmdə var çarpaz dağım,
Xəzan olub bağçam-bağım.
Yetişibdi qürub çağım
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Sən idin başımın tacı,
İndi bal da dadır acı.
Yalnız ölümdü əlacı
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Daha söz də tutmur dilim,
Qara şalım, bəyaz telim.
İzin ver yanına gəlim!
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Gəlim, denən yenə "Qızım,
Al günəşim! Dan ulduzum!"
Səngiməyir ürək sızım,
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Bilmədim, nədi cəncəlin?
Sirdi, sualdı əcəlin.
Gəlim yanında dincəlim,
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Göndər mənə günahımı,
Özüm çəkim əzabını!
Tanrı yazsın savabını!
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Tək-tənhayam, arxam bomboş,
Canım xəstə, ruhum naxoş.
Gəl halımı bir də soruş,
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Bir yol göstər, mən nə edim?
Oğlun-qızın qalib yetim.
De, yanına necə gedim?!

Eh, dərdimi bilən yoxdu
Göz yaşımı silən yoxdu.
Sənin kimi gülən yoxdu,
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Sən idin düşmən çəpərim,
Həm taqətim, həm təpərim.
İndi yoxdu heç xəbərin,
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Məzarının önündəyəm,
Bir boylan gör nə gündəyəm!
İstəyirəm ağı deyəm,
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Gecələri boğuluram,
Gündüzləri doğuluram.
Əzilirəm, yoğruluram
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Ey canını candan alan,
Səndən sonra hər şey yalan!
Böynubükük qalib balan,
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Yalvarıram, Ata, sənə,
Yanında yer saxla mənə!
Hayqırıram dönə-dönə,
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Zahirimdə gülə-gülə,
Batılımda ölə-ölə,
Yoxluğunu bilə-bilə,
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Qatlanıram min əzaba,
Vermədiyin bir cavaba.
Evim qalıbdı xaraba,
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Qarışıbdı şərlə xeyir,
Bir cüt qızın qara geyir.
"Yerdə qalmasın haqq!" deyir,
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Kəfəndi ağ xalatım,
Ey qırılmış qol-qanadım!
Daha heçdi bu həyatım,
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Dəfn olundum öz içimdə,
Həyat-ölüm bir biçimdə.
Kömək et mənə seçimdə,
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Tənha qalıb ev-əşiyin,
İlk beşiyin, son beşiyin.
Özüm çəkəcəm keşiyin,
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Ocağına pərvanəyəm,
Lap dəliyəm, divanəyəm.
İlahəyəm, Nuaranəyəm,
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Qızlarının söz-söhbəti,
Nəvələrin şən-şöhrəti,
Anamın ilk məhəbbəti
Sənsiz yaşaya bilmirəm!

Yalvarıram sənə, Allah,
Çatsın dərgahına bu ah!
Açılmasın qoy, bu sabah!
Sənsiz yaşaya bilmirəm!